

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАУКОВИЙ ЦЕНТР АЕРОКОСМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ЗЕМЛІ ІНСТИТУТУ ГЕОЛОГІЧНИХ НАУК
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДУ «Науковий центр аерокосмічних
досліджень Землі ІГН НАН України»
член-кореспондент НАН України

_____ Михайло ПОПОВ
« 26 » _____ 2022 р.

Затверджено вченою радою
ДУ «Науковий центр аерокосмічних досліджень
Землі ІГН НАН України»
протокол № 4 від «18» березня 2022 року

введено в дію наказом директора Центру від
26.05.2022 № 54

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТРЕТЬОГО РІВНЯ

у ДУ «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України»

КИЇВ 2022

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі - Положення) у Державній установі «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук Національної академії наук України» (далі - Центр) закріплює норми та правила професійного спілкування та поведінки між учасниками освітнього процесу в Центрі стосовно питань академічної доброчесності.

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу ученого України, Статуту Центру, Колективного договору та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та внутрішніх нормативних актів Центру.

1.3. Академічна спільнота Центру визнає академічну доброчесність засадничою цінністю освітнього і наукового процесів і зобов'язана дотримуватися загально визнаних норм етики, моралі, стандартів у сферах освітньої, науково-дослідної і виховної діяльності, поважати гідність осіб, які працюють і навчаються в Центрі, підтримувати систему демократичних відносин між усіма представниками спільноти, сприяти підвищенню морально-психологічного клімату в колективі, спрямовувати свої дії на зміцнення авторитету та позитивного іміджу Центру.

1.4. Система забезпечення академічної доброчесності є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти Центру і містить:

- заходи, спрямовані на ознайомлення здобувачів освіти із поняттям і вимогами до виконання наукових робіт (проектів, статей і ін.);
- механізми виявлення порушень академічної доброчесності здобувачів освіти;
- порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності.

1.5. Вимоги цього Положення поширюються на всіх співробітників і здобувачів вищої освіти у сферах освітньої, науково-дослідної і виховної діяльності та є обов'язковими до виконання для всіх учасників освітнього процесу в Центрі.

1.6. Положення публікується на офіційному веб-сайті Центру.

2. Дотримання академічної доброчесності

2.1. Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, та норм чинного законодавства в сфері освіти і науки, інтелектуальної власності, принципів та визначених норм «Етичного кодексу ученого України», а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми

потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилалися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- викладачі повинні контролювати дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти;
- викладачі повинні об'єктивно оцінювати результати навчання.

3. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

3.1. Порушенням академічної доброчесності в Центрі вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- академічне хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- академічне шахрайство – підроблення підписів в офіційних документах (відомостях, залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо), проходження процедур контролю знань підставними особами.

3.2. За порушення академічної доброчесності науково-педагогічні та наукові працівники Центру можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого

звання;

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

3.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- відрахування із аспірантури Центру;
- позбавлення академічної стипендії відповідно до законодавства України.

4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами освіти

4.1. У випадку виявлення порушення академічної доброчесності в письмових роботах, публікаціях, під час поточного або підсумкового контролю чи атестації необхідно повідомити здобувача освіти про час, місце та процедуру встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності. Питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності розглядають викладач, який проводив поточний або підсумковий контроль, та завідувач відділу в присутності здобувача освіти, у разі проведення підсумкової атестації розгляд питання проводить екзаменаційна комісія. Відсутність здобувача освіти, повідомленого про час та місце розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності, не є перешкодою у вирішенні цього питання по суті. Здобувач освіти повідомляється у письмовій формі про прийняте рішення.

4.2. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовлятися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
  - знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності. Повідомлення направляються на адресу електронної пошти, яка була надана учасником освітнього процесу. Особа вважається такою, що отримала повідомлення з

моменту його відправлення;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу Центру, уповноваженого розглядати такі апеляції, або до суду.

4.3. Дотримання академічної доброчесності здобувача освіти при виконанні завдань поточного та підсумкового контролю певної навчальної дисципліни забезпечує викладач дисципліни.

4.4. Завідуючий відділу контролює забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності. Щорічна атестація здобувача затверджується вченою радою.

4.5. Дотримання академічної доброчесності здобувача освіти при виконанні наукових проєктів, написанні статей, тез, матеріалів конференцій забезпечує керівник, який керує науковою роботою (проєктом).

4.6. Дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти при написанні кваліфікаційних робіт і дисертацій забезпечують науковий керівник (консультант), рецензенти (опоненти) та особа, яка відповідає за роботу з системою запобігання та виявлення академічного плагіату (далі, вчений секретар Центру). Повна процедура перевірки дисертацій визначається вимогами до дисертаційної роботи здобувача наукового ступеня.

4.6.1. Здобувач вищої освіти, не менше ніж за тиждень до встановленої дати розгляду дисертаційної роботи на розширеному засіданні відділу для складання висновку про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів, зобов'язаний передати своєму науковому керівнику та відповідальній особі файл електронної версії дисертаційної роботи. Подання файлів, які містять підміну символів, зокрема (але не тільки), з інших алфавітів чи їх графічні зображення, вважається спробою приховати академічний плагіат і карається відповідно до цього Положення.

4.6.2. Відповідальна особа Центру за антиплагіатну роботу — це вчений секретар Центру, зобов'язана надавати викладачам та здобувачам методичні рекомендації щодо роботи в системі та здійснювати контроль за своєчасним внесенням електронних версій дисертаційних робіт до репозиторію.

4.6.3. Вчений секретар Центру зобов'язаний невідкладно завантажити до репозиторію всі отримані файли з наступною перевіркою на наявність текстових запозичень. За результатами перевірки, засобами системи генерується технічний звіт щодо наявності текстових запозичень. Файл звіту, не пізніше ніж один робочий день до встановленої дати розгляду дисертаційної роботи на розширеному засіданні відділу для складання висновку про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів, передається науковому керівнику та рецензентам для прийняття рішення.

- 4.7. У випадку отримання від завідуючих відділів Центру, керівників дисертаційних робіт, профільних фахівців інформації про наявність порушень у статті, тезах виступу на конференції або іншому науковому заході, конкурсній роботі чи будь-якій науковій чи навчальній праці здобувача освіти Голова методичної групи з забезпечення освітньої складової підготовки докторів філософії створює комісію, яка перевіряє таку інформацію.
- 4.8. Про виявлення обману або хабарництва повідомляється директору Центру. У випадку, якщо порушення містить ознаки складу кримінального правопорушення, інформація передається до Національної поліції України.

5. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності

5.1. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності викладається у формі подання на ім'я директора Центру.

5.2. Голова методичної групи з забезпечення освітньої складової підготовки докторів філософії приймає рішення щодо притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності і готує подання та відповідний проєкт наказу на директора Центру. У разі коли голова методичної групи не може прийняти рішення щодо притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності, він передає справу до методичної групи з забезпечення освітньої складової підготовки докторів філософії, яка створює комісію з питань академічної доброчесності Центру з відповідними супроводжувальними документами.

5.3. У випадку застосування відповідальності у формі повторного опрацювання навчального компонента освітньої програми викладач (екзаменаційна комісія) у відомість обліку успішності (протокол) вносить відмітку «не допущено». Здобувачу пропонується пройти повторний курс у наступному навчальному році.

5.4. Якщо порушення, яке передбачає відрахування, виявлено під час підсумкової атестації здобувача освіти, в протоколі екзаменаційної комісії вноситься позначка «не допущено».

5.5. Рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності набуває чинності:

- якщо його було оскаржено в комісії з питань академічної доброчесності Центру або у судовому порядку і в задоволенні апеляційної скарги (або позову) було відмовлено – з моменту ухвалення рішення комісії з питань академічної доброчесності Центру (або з моменту набуття чинності рішення суду про відмову у задоволенні позову);
- якщо його не було оскаржено в комісії з питань академічної доброчесності Центру або у судовому порядку - з моменту закінчення строку

апеляційного оскарження.

5.6. Рішення щодо встановлених фактів порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності, які набрали чинності, оприлюднюються у загальнодоступних джерелах (сайт Центру, дошки оголошень тощо).

6. Оскарження рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності здобувача освіти

6.1. Оскаржити рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності здобувача освіти можна протягом трьох робочих днів з моменту повідомлення здобувачеві освіти про рішення щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

6.2. Порядок подання апеляційної скарги:

- 1) апеляційна скарга подається у письмовій формі на ім'я директора Центру;
- 2) у скарзі необхідно зазначити: прізвище, ім'я, по батькові; усі контактні дані; рішення відділу, що оскаржується; у чому полягає неправомірність рішення з обґрунтуванням і відповідними запереченнями; клопотання особи, яка подала скаргу; перелік документів та інших матеріалів, що додаються до скарги;
- 3) апеляційна скарга подається особою, яка її подає, або представником такої особи. До апеляційної скарги, поданої представником, має бути додана довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника;
- 4) апеляційну скаргу має бути розглянуто протягом трьох робочих днів від дня її подання;
- 5) розгляд апеляційних скарг відбувається відкрито, у присутності здобувача освіти та (або) його представника. Відсутність здобувача освіти та (або) його представника, яких було повідомлено про час та місце засідання, не може бути перешкодою розгляду апеляційної скарги;
- 6) рішення комісії з питань академічної доброчесності Центру ухвалюється за відсутності осіб, які не належать до складу комісії;
- 7) за результатом розгляду скарги ця комісія може ухвалити такі варіанти рішень:
  - задовольнити скаргу та скасувати рішення відділу (профільних науковців) про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
  - змінити рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
  - відмовити у задоволенні апеляційної скарги.
- 8) рішення комісії з питань академічної доброчесності Центру оформлюються

у вигляді протоколу засідання, який підписується головою комісії та секретарем, і набуває чинності з моменту його ухвалення. У протоколі мають бути доводи, на підставі яких комісія ухвалила рішення. Копія протоколу надсилається здобувачу освіти або його представнику.

6.3. Оскарження рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності у судовому порядку може відбуватися відповідно до вимог чинного процесуального законодавства України протягом трьох робочих днів з моменту повідомлення здобувача освіти про рішення щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

7. Попередження академічної недоброчесності

7.1. Для попередження недотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності в Центрі використовується такий комплекс профілактичних заходів:

- популяризація принципів академічної доброчесності в Центрі;
- ознайомлення здобувачів освіти науково-педагогічних, наукових працівників і співробітників із цим Положенням;
- формування мотивації здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників до дотримання академічної доброчесності;
- просвітницька робота та інформування здобувачів освіти, науково-педагогічних, наукових працівників і співробітників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;
- розповсюдження методичних матеріалів;
- проведення семінарів із здобувачами освіти з питань інформаційної діяльності Центру правильності написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- посилення контролю завідувачів відділів, наукових керівників проєктів/робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка дисертаційних робіт на предмет академічного плагіату;
  - експертна оцінка та (або) технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів на підставі укладених договорів) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту тощо.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення погоджується відповідальною особою з забезпечення освітньої складової підготовки докторів філософії, представником молодих вчених Центру, затверджується Вченою радою Центру й вводиться в дію наказом директора Центру.

8.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Центру в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

8.3. Зміни та доповнення до Положення розглядаються відповідальною особою з забезпечення освітньої складової підготовки докторів філософії та гарантими освітньо-наукових програм, затверджуються Вченою радою Центру й вводяться в дію наказом директора Центру в установленому порядку.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з
наукової роботи, к.геол.н.

Ольга СЕДЛЕРОВА

Гарант ОНП, д.т.н.,
професор

Сергій Станкевич